

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті»
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты
Педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасы
Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық музейі» КММ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР

халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ
В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ

материалы международной
научно-практической конференции

Қостанай қ., 2026 ж.
г. Қостанай, 2026 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер»:
Б 94 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: 13 ақпандағы 2026 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026. – 2418 б. = Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения: Материалы международной научно-практической конференции: 13 февраля 2026 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026. – 2418 с.

ISBN 978-601-356-659-7

Жинақта «Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары бар. Бұл конференциялар «Адал Азамат» ұлттық бағдарламасын іске асырудың жалпы бағыттары мен үрдістерін анықтайды, соның ішінде жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытудың құндылық аспектілері, жаһандық контексте ұлттық білім беру нұсқауларын қайта қарастыру және жаңартудың озық тәжірибелерін көрсету, жас ұрпақта азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздемесі және жасанды интеллекті заманауи білім беру процесіне жүйелі түрде енгізудің инклюзивті тәжірибелері мен әдіснамасының қысқаша мазмұны.

Конференция материалдарында Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының білім берудің құндылықтық мағыналары бойынша заманауи нұсқаулар контекстіндегі өзектілігі, оқыту мен тәрбиелеудің аксиологиялық аспектілерінің ғылыми негіздері, сондай-ақ мұғалімдердің ұлттық білім берудегі заманауи қиындықтарға дайындығы мәселелері және мұғалімдердің цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, инновациялық қызметке педагогикалық құзырлығы талқыланады.

Бұл жинақтағы материалдар ғалымдар, университеттер мен колледждер профессорлары, мектеп және мектепке дейінгі мекемелер мұғалімдері, білім беру саласындағы психологтары, магистранттар мен студенттер үшін қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения», определяющие общие направления и тенденции внедрения национальной программы «Адал азамат», такие, как ценностные аспекты воспитания и образования молодого поколения, демонстрация лучших практик по переосмыслению и актуализации национальных ориентиров образования в глобальном контексте, научно-методическое обоснование формирования гражданской идентичности и патриотических ценностей обучающихся, обобщение инклюзивных практик и методологии системной интеграции искусственного интеллекта в современный образовательный процесс.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-659-7

9 786013 566597

УДК 37.013.75:371.3
ББК 74.04+74.202

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026

4 СЕКЦИЯ

**ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ**

8. Рогова А. В. Я. А. Коменский еңбектерінде және 19–20 ғасырдың бірінші жартысы отандық философиялық–педагогикалық ой–пікірде адам тәрбиесінің теориясы мен әдістемесінің қалыптасуы // Забайкальский мемлекеттік университетінің ғылыми жазбалары. – 2023. – № 1. URL мекенжайы: <https://cyberleninka.ru/article/n/stanovlenie–teorii–i–metodologii–vospitaniya–cheloveka–v–trudah–ya–a–komenskogo–i–v–otechestvennoy–filosofsko–pedagogicheskoy> (қол жеткізу күн 16.12.2026)
9. Песталоцци, I. G. Таңдамалы педагогикалық еңбектер. – 2 томда. Т.1 / ред. В.А. Ротенберг, В. М. Кларина. – М.: Педагогика, 1981. – 336 ж.
10. Әбдіғапбарова, Л. Н. Азаматтық бірегейлікті қалыптастырудың педагогикалық аспектілері. // Тәрбие және білім, – 2021. – №4. – Б. 28–34.
11. Ерғалиев, Қ. Д. Ұлттық құндылықтар арқылы оқушыларды тәрбиелеу. // Ғылыми–практикалық журнал, – 2019. – №3. – Б. 50–56.

ӨОЖ 37.035.6

ПАТРИОТТЫ ҚАЛАЙ ТӘРБИЕЛЕЙМІЗ: МҰҒАЛІМДЕРГЕ 10 КЕҢЕС

Асанова Карлыгаш Илиукеновна,

екінші оқу жылының магистратурасының білім алушысы,

7M01505 География білім беру бағдарламасы бойынша

Ө. Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты,

КЕАҚ «Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті»,

құқық негіздері пәні мұғалімі, мұғалім–зерттеуші,

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымының

«Қостанай қаласындағы жаратылыстану–математика бағытындағы

Назарбаев Зияткерлік мектебі» филиалы,

Қостанай қ., Қазақстан

Сарина Арайлым Амантаевна,

тарих пәні мұғалімі, мұғалім–зерттеуші,

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымының

«Қостанай қаласындағы жаратылыстану–математика бағытындағы

Назарбаев Зияткерлік мектебі» филиалы,

Қостанай қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада мектеп жағдайында патриоттық тәрбиені жүйелі жүргізудің практикалық жолдары ұсынылады. Авторлар азаматтық жауапкершілік, туған өлке тарихы, мемлекеттік рәміздерге құрмет, құқықтық мәдениет және оқушылардың өзін–өзі басқаруы арқылы елжандылықты қалыптастырудың 10 нақты кеңесін сипаттайды. Ұсыныстар сабақ пен тәрбие жұмысын кіріктіріп, жобалық және зерттеушілік тәсілдермен толықтырылған. Материал мұғалімдерге күнделікті тәжірибеде қолдануға ыңғайлы қысқа алгоритмдер мен мысалдар береді.

Түйінді сөздер: патриоттық тәрбие, азаматтық жауапкершілік, туған өлке, құқықтық мәдениет, мемлекеттік рәміздер, жобалық жұмыс, оқушылардың өзін–өзі басқаруы.

Аннотация

В статье представлены практические подходы к системной патриотической работе в школе. Авторы описывают 10 конкретных советов для учителей, опираясь на связь исторических событий с родным краем, уважение к государственным символам, правовую культуру, ученическое самоуправление и интегрированные проекты. Предложенные формы работы сочетают учебные задания, исследовательские мини–проекты и школьные мероприятия, что помогает переводить ценности в ежедневные действия.

4 СЕКЦИЯ

ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ

Ключевые слова: патриотическое воспитание, гражданская позиция, родной край, правовая культура, государственные символы, проекты, школьное самоуправление.

Abstract

The article offers practical ways to implement consistent patriotic education in school. The authors provide ten actionable tips for teachers based on local history connections, respect for state symbols, legal literacy, student self-governance, and integrated projects. The suggested activities combine classroom tasks, mini research projects, and school-wide events, helping students transform values into everyday responsible actions.

Key words: patriotic education, civic responsibility, local history, legal literacy, state symbols, project-based learning, student self-governance.

Патриотизмді кейде ұранмен ғана өлшейтініміз бар. Бірақ мектеп тәжірибесінде ол көбіне ұсақ қадамдардан басталады: сыныптағы тілдік әдептен, ортақ мүлікке жауапкершіліктен, жергілікті тарихқа қызығушылықтан, заңды түсінуден. Оқушы «елді сүй» дегенді үлкен сөз ретінде емес, күнделікті таңдаулар ретінде сезінгенде ғана бұл құндылық тұрақты қалыптасады.

Осы мақала мұғалімнің қолындағы ең қарапайым құралдармен (сабақ мазмұны, тапсырма, талқылау, жоба, экскурсия, мектепшілік бастама) патриоттық тәрбиені қалай жандандыруға болатынын көрсетеді. Ұсынылған 10 кеңес мектептегі тәжірибеге сүйенеді және әр кеңестің астында орындалуы мүмкін нақты әрекеттер берілген.

Патриоттық тәрбие – ұлттық ортақтықты құр сөзбен дәріптеу емес, азаматтың құқықтары мен міндеттерін түсінуге, қоғамдық келісімге, заң үстемдігіне және мәдени мұраға құрметке баулитын әлеуметтік тәрбие бағыты [1, б. 7]. Бұл бағыт оқушының өз елінің тарихын білуімен қатар, қазіргі қоғамдағы рөлін сезінуін де қамтиды: мектеп кеңістігінде жауапкершілік алу, қоғамдық бастамаға қатысу, сыни ойлау, әртүрлі пікірді құрметтеу. Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы негізгі құжаттары тәрбие мен оқытудың біртұтастығын көздейді. Мектепте азаматтық және құқықтық мәдениет қалыптастыру, тұлғаның құндылықтық бағдарын дамыту – білім мазмұнының маңызды құрамдасы [2, б. 3]. Сондықтан патриоттық тәрбиені жеке бір іс-шараға ғана бекітіп қою жеткіліксіз; ол пәндік сабақтарда да, сыныптан тыс жұмыста да жүйелі көрінуі тиіс.

Төменде ұсынылған кеңестердің логикасы қарапайым: алдымен туған өлке арқылы «жақын» тәжірибені құру, содан кейін ұлттық деңгейдегі символдар мен құқықтық нормаларды түсіндіру, соңында оқушыға өз таңдауы үшін жауап беретін орта жасау. Мұнда жобалық тәсіл, зерттеу тапсырмалары, экскурсия және цифрлық өнімдер (карта, подкаст, шағын бейне) тиімді, өйткені олар оқушыны «тыңдаушыдан» «әрекет етушіге» айналдырады.

Практикалық бөлім: мұғалімдерге 10 кеңес:

Төмендегі кеңестердің кейбірі пәндік сабақтармен тікелей байланысты, ал кейбірі мектептің тәрбие жүйесіне көбірек қатысты. Дегенмен бәрінің түйіні бір: оқушыда елге деген қатыстылық сезімі әрекет арқылы қалыптасады. Кеңестерді сол күйінде көшіру міндетті емес; мектеп контекстіне қарай бейімдеуге болады.

Кеңес 1. Тарихи оқиғаларды туған өлкемен байланыстырыңыз.

Өңірдің Қазақстан тарихындағы рөлін көрсету оқушыға «үлкен тарихтың» өзі тұрған жерден басталатынын сезіндіреді. Сабақта бір оқиғаны өткенде міндетті түрде жергілікті дерек енгізіңіз: өңірден шыққан тұлға, сол кезеңнің ескерткіші, мұражай қоры, ауызша тарих (әже-атаның естелігі) немесе жергілікті баспасөз материалдары.

Тәжірибеде «бір сабақ – бір жергілікті факт» қағидасы жақсы жұмыс істейді: тақырыпқа шағын көпір жасап береді де, қызығушылықты арттырады.

Кеңес 2. Өңір тумаларының елге қосқан үлесін зерттеу форматына айналдырыңыз.

Ұлт–азаттық көтеріліс кезеңі, ғылым мен мәдениеттің дамуы сияқты тақырыптарда оқушыларға дайын мәтін беріп қою оңай. Бірақ патриоттық сезім зерттеуде күшейеді. Мысалы, «Нұржан Наушабайұлы: ағартушылық мұра» тақырыбында шағын зерттеу жасап, ағартушылық еңбегін бүгінгі біліммен байланыстыруға болады; «Ахмет Байтұрсынұлы – ұлт ұстазы» форматында дөңгелек үстел өткізіп, тіл білімі мен қоғамдық ойға қосқан үлесін дәлелмен талдату тиімді. Ал «Кейкі батыр: тарихы мен тағылымы» жобасында дереккөздерді салыстыру, ақпараттың шынайылығын тексеру және қорытынды қорғау сияқты дағдылар қатар дамиды.

Кеңес 3. Экскурсия мен онлайн–квестті тұрақты оқу құралына айналдырыңыз.

Тарихи орынға бір рет барып қайту – әсерлі, бірақ ол оқу нәтижесіне айналуы үшін тапсырма қажет. Экскурсияны үш кезеңге бөліңіз: дейін (күтілетін сұрақтар, карта, жоспар), барысында (фото/ескертпе, гидке 3 сұрақ), кейін (шағын есеп, постер, подкаст). Мысал ретінде Ыбырай Алтынсарин мұражайына экскурсия немесе Амангелді ауданы, Үштоғай ауылы мұражайына бару кезінде оқушыларға «5 экспонат – 5 дәлел» тапсырмасын беруге болады. Торғай геоглифтері бойынша зерттеу экспедициясы табиғи–географиялық және тарихи контексті біріктіріп, туған өлке кеңістігін «оқуға» үйретеді.

Кеңес 4. Патриоттық құндылықтарды сынып мәдениетіне енгізіңіз.

Патриотизм тек мазмұн емес, қарым–қатынас мәдениеті. Сабақтағы тілдік норманы (бір–бірін тыңдау, дәлелмен сөйлеу, келіспесе де құрмет сақтау) айқын ережеге айналдырыңыз. Аптасына бір рет «сыныптың азаматтық минутын» өткізіп көріңіз: шағын жаңалық, мектеп өміріндегі мәселе, жергілікті қауымдастықтағы бір жағдаят талданып, нақты шешім ұсынылады. Бұл жерде үлкен саясат емес, күнделікті ортақ жауапкершілік маңызды.

Кеңес 5. «Қызмет ету арқылы оқу» тәсілін қолданыңыз.

Оқушы өз еліне қатыстылығын сезіну үшін «пайдалы іс» тәжірибесі керек. Волонтерлік, экологиялық акция, қауіпсіздік бойынша ақпараттық науқан – бәрі сабақпен байланысқанда әсері күшейеді. Мысалы, географияда су ресурстарын өткенде мектеп ауласындағы су үнемдеу жобасын жоспарлау; экономикада жергілікті қайырымдылық қорына шағын фандрайзинг жобасын есептеу; құқықта қоғамдық орындардағы тәртіп ережелерін түсіндіретін инфографика жасау. Мұндай жұмыстың бағалануы да нақты: өнім, есеп, қоғамға әсері туралы рефлексия.

Кеңес 6. Цифрлық сторителлинг пен медиасауаттылықты қосыңыз.

Қазіргі оқушы ақпаратты көбіне экраннан алады. Сол себепті патриоттық тәрбиеде медиасауаттылық міндетті компонентке айналып отыр. Тапсырма ретінде «Менің қалам/ауылымның бір нысаны» туралы 60 секундтық видео, тарихи тұлға туралы подкаст, немесе интерактивті карта жасау ұсынылады. Бастысы – дереккөзді көрсету, фактіні пікірден ажырату, авторлық құқықты сақтау. Осылайша елжандылық «хайп» емес, жауапты ақпараттық мінез–құлыққа ұласады.

Кеңес 7. Құқық пен міндет арқылы үйретіңіз: патриот болу – заңды сақтау.

Патриотизмнің нақты өлшемі – заңға құрмет және өз құқығын жауапкершілікпен пайдалану. «Құқық негіздері» сабақтарында патриотизмді жағдаяттық тапсырмалар арқылы қалыптастыруға болады. Мысалы, әкімшілік жауапкершілік тақырыбында оқушылар қоғамдық орындардағы тәртіпке қатысты бейнероликтерді талдап, алдын

алу ұсыныстарын жасайды; «Бала құқығы» бөлімінде нақты деректерге сүйеніп, құқық қорғау органдарының әрекеттерін бағалап, өз көзқарасын заң нормалары арқылы дәлелдейді. Мұндай жұмыс оқушыны «эмоциямен» емес, «құндылық пен нормамен» ойлауға үйретеді [3, б. 29].

Кеңес 8. Мемлекеттік рәміздерге құрметті біліммен бекітіңіз.

Ту, Елтаңба және Әнұран – егемендіктің басты нышандары [4, б. 5]. Рәміздер туралы әңгіме тек рәсімдік деңгейде қалса, әсері тез сөніп қалады. Сондықтан мағынасына үңілтіңіз: түстер, бейнелер, тарихи–мәдени символика. Практикада «Мемлекеттік рәміздер» байқауы, «Рәміздер квесті» (сұрақ–жауап, пазл, Ту түстерін сәйкестендіру, QR–код арқылы мәлімет табу) немесе «Рәміздер коды» сияқты ойын–байқаулар оқушылардың қызығушылығын арттырып, білімді әрекетке айналдырады.

Кеңес 9. Өзін–өзі басқаруды демократия мектебі ретінде ұйымдастырыңыз.

Оқушылардың өзін–өзі басқаруы – азаматтық тәжірибенің ең табиғи алаңы. Сайлау өткізу, кандидат бағдарламасын әзірлеу, пікірталас, мектеп өміріндегі мәселені талқылап шешім қабылдау – мұның бәрі оқушыға «менің дауысым маңызды» деген сезім береді [5, б. 49]. Мектепшілік сайлау мен ортақ жобаларға қатысу жауапкершілікті бөлісуге және келісім мәдениетін үйренуге көмектеседі [6, б. 19–20].

Кеңес 10. Кіріктірілген жобаларды көбейтіңіз: пәндер біріккен жерде елжандылық та тереңдейді.

Патриоттық идеяны бір пәннің шеңберінде ұстап тұру қиын. Ал география, Қазақстан тарихы, құқық, экономика сияқты пәндер бірігіп жұмыс істесе, оқушы елді тұтас жүйе ретінде көреді. Мысалы, «Патриоттық идеялар жәрмеңкесі» оқушының азаматтық ұстанымын қалыптастыру алаңы бола алады; «Менің елім – менің мақтанышым» интерактивті картасы туған жердің географиялық, тарихи және заманауи келбетін біріктіреді; «Тарих сахнасында» театрландырылған қойылымдар тарихты «сезінуге» мүмкіндік береді. Мұндай жобаларда әр сыныптың нақты рөлі, өнім түрі және бағалау критерийі алдын ала белгіленсе, нәтиже сапалы болады.

Қысқаша «матрица» ретінде мынадай сұрақтарды әр кеңеске қоса беруге болады: 1) Біз қандай нақты әрекет жасаймыз? 2) Оқушы қандай өнім ұсынады (эссе, постер, подкаст, карта, кейс шешімі)? 3) Қай құндылық көрінеді (құрмет, жауапкершілік, адалдық, ынтымақ)? 4) Бағалау дәлелі қандай болады (рубрика, өзін–өзі бағалау, команда нәтижесі)? Осы төрт сұрақ жоспарды жинақы етіп, жұмысты өлшенетін етеді.

Патриотты тәрбиелеу – бір реттік акция емес, мектептің күнделікті мәдениеті. Оқушы туған жер тарихын танып, мемлекеттік рәміздердің мәнін түсініп, заң нормаларын өмірлік жағдаяттарға қолдана алса, ол өзінің ел алдындағы жауапкершілігін нақты әрекет ретінде қабылдай бастайды. Ең маңыздысы – мұғалімнің өзі ұсынатын үлгі: әділ бағалау, пікірге құрмет, ортақ іске адалдық. Осы қасиеттер оқушыға «патриот болу» дегенді салтанатты сөз емес, өмір салты ретінде сезіндіреді [7, б. 82]. Ұсынылған 10 кеңес мұғалімге дайын рецепт емес, бағыт–бағдар ретінде ұсынылады. Әр мектептің ресурсы әртүрлі, бірақ туған өлке, құқықтық сауат және бірлескен жобалар сияқты тіректер барлық жерде жұмыс істейді. Егер патриоттық тәрбиені пәндік мақсаттармен және оқушының шынайы тәжірибесімен ұштастыра алсақ, нәтиже де тұрақты болады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Койшигулова, Л. Патриотическое воспитание подрастающего поколения методические рекомендации / Л.Койшигулова – Атырау: АУ. – 2024. – 40 с.

4 СЕКЦИЯ

**ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ
АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ**

2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы», 2007 жылғы 27 шілдедегі, № 319–III Заңы (өзгерістер мен толықтырулар ескерілген). // Әділет. Электрондық заңнамалық база. URL: <http://adilet.zan.kz>. (қаралған күні: 08.01.2026).
3. Бала құқықтары туралы Конвенция, 1989 жылғы 20 қараша. Біріккен Ұлттар Ұйымы. // Әділет. Электрондық заңнамалық база. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/childcon.shtml. (қаралған күні: 08.01.2026).
4. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері туралы» Конституциялық Заңы 2007 жылғы 4 маусымдағы № 258. // Әділет. Электрондық заңнамалық база. URL: <https://adilet.zan.kz>. (қаралған күні: 08.01.2026).
5. Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives. – Paris: UNESCO, 2015. – 71 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993>. (Date of access: 08.01.2026)
6. Тәрбие жұмысы бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Назарбаев Зияткерлік мектептері, 2020. – 120 б.
7. Азаматтық-патриоттық тәрбие бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Астана: ҚР ОӘМ, 2021. – 87 б.

УДК 37.035.6

РАЗВИТИЕ ТОЛЕРАНТНОСТИ В РАМКАХ ПРОГРАММЫ «АДАЛ АЗАМАТ» КАК ОСНОВА ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ

Ахметбекова Зауре Далихатовна,
магистр педагогических наук, старший преподаватель
кафедры педагогики, психологии и специального образования
педагогического института имени У.Султангазина,
НАО «Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы»,
г. Костанай, Казахстан

Аннотация

Статья посвящена проблеме развития толерантности в рамках программы «Адал азамат». В ней раскрывается роль толерантности как системообразующего принципа, который обеспечивает действенность ключевых ценностей программы. Рассматриваются практические механизмы интеграции различных видов толерантности в учебно-воспитательный процесс через проектную деятельность, инклюзивные практики и моделирование гражданского общества. В заключении делается вывод, что органичный синтез принципов программы и толерантности является ключевым условием для формирования гражданской идентичности и построения сплочённого общества в Казахстане.

Ключевые слова: толерантность, программа «Адал азамат», гражданская идентичность, воспитание, развитие.

Аңдатпа

Мақала «Адал азамат» бағдарламасы аясында толеранттылықты дамыту мәселесіне арналған. Ол бағдарламаның негізгі құндылықтарының тиімділігін қамтамасыз ететін жүйе құраушы принцип ретінде толеранттылықтың рөлін ашады. Жобалық қызмет, инклюзивті практика және азаматтық қоғамды модельдеу арқылы оқу-тәрбие процесіне толеранттылықтың әртүрлі түрлерін интеграциялаудың практикалық тетіктері қарастырылады. Қорытындылай келе, бағдарлама мен толеранттылық қағидаттарының органикалық синтезі Қазақстанда азаматтық бірегейлікті қалыптастыру мен ұйымшыл қоғам құрудың негізгі шарты болып табылады.

Түйінді сөздер: толеранттылық, «Адал азамат» бағдарламасы, азаматтық бірегейлік, тәрбие, даму.

АЗАМАТТЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ТҰЛҒАНЫҢ ПАТРИОТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

4 СЕКЦИЯ

ФОРМИРОВАНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ: ПРОБЛЕМЫ И ОПЫТ

Абиева Айнура Сералеевна, Смаглий Татьяна Ивановна	<i>Внутренние ресурсы личности как фактор психологической безопасности старшеклассников</i>	2124
Азаров Данил Станиславович, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Проблема эмоционального выгорания у будущих педагогов и пути ее решения в образовательной среде вуза</i>	2128
Айтпаева Алия Богдановна, Тогусаева Ажаргуль Казийкановна	<i>Қазіргі мектептегі азаматтық–патриоттық тәрбиенің маңызы</i>	2133
Аманкелді Аяжан, Султанбекова Жадыра Хамитбековна	<i>Дүниетану пәні арқылы бастауыш сынып оқушыларының патриоттық құндылықтарын қалыптастырудың жолдары</i>	2137
Аманова Жаңыл Жарылкагановна	<i>Абай мұрасы – жастар тәрбиесінің рухани негізі</i>	2141
Арыстан Нұралы Нұрланұлы, Калиева Жанар Шалахановна	<i>Мектеп оқушыларында азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды қалыптастырудағы ұлттық сананың рөлі</i>	2144
Асанова Карлыгаш Илиукеновна, Сарина Арайлым Амантаевна	<i>Патриотты қалай тәрбиелейміз: мұғалімдерге 10 кеңес</i>	2149
Ахметбекова Зауре Далихатовна	<i>Развитие толерантности в рамках программы «Адал азамат» как основа гражданской идентичности</i>	2153
Байкужаев Рискелды Дулатович, Семашко Анна Александровна	<i>Инновационные подходы к формированию патриотизма и гражданской ответственности у школьников в условиях цифровой трансформации образования</i>	2157

Бакен Инабат Есенқызы, Усакбаева Гульжанат Сапаровна	<i>Жобалау қызметі арқылы білім алушылардың азаматтық бірегейлігін қалыптастыру тәжірибесі</i>	2160
Балжанова Айгуль Магжановна	<i>Ценностные ориентиры патриотического воспитания личности</i>	2163
Батыр АйымСайлақызы, Байжанова Сауле Аскарбековна	<i>Лэпбук как средство ознакомления с родным краем детей 4–5 лет</i>	2167
Безаубекова Алмагул Даненовна, Дускеева Камилла Бергентаевна	<i>Ыбырай Алтынсарин шығармаларын оқытуда адамгершілікке тәрбиелеу</i>	2171
Бектурганова Римма Чингизовна	<i>Мотивациякисследовательскойииннов ационной деятельности как фактор профессионального становления будущего педагога</i>	2177
Гербут Елена Анатольевна	<i>Роль искусственного интеллекта в формировании гражданской идентичности и сохранении национальных культур</i>	2188
Дерендяева Мария Витальевна, Естигнеева Дарья Николаевна	<i>Игра как инструмент воспитания гражданских качеств: сюжетно– ролевые и настольные игры о Родине</i>	2192
Дуйсбаева Гулдерай Серикқызы	<i>Трансформация нравственно– культурных ценностей в условиях глобализации: казахстанский контекст</i>	2195
Еслямгалиева Зоя Сейсембаевна	<i>Психолого–педагогические аспекты формирования гражданственности и патриотизма на разных возрастных этапах обучения: из опыта работы</i>	2200
Жармаганбетова Жаңагүл Рахымжанқызы	<i>Музыкалық тәрбие беруде домбыра аспабының маңызы</i>	2206
Зулпқарова Турсынай Нурболатовна	<i>Әлем тарихындағы саяси және рухани көшбасшылық: билік, заң және қоғам дамуы</i>	2211
Изтелеуова Айгерим Кажмукановна	<i>Білім беру жүйесінде ұлттық құндылықтарды қалыптастырудың маңызы</i>	2217

Казиева Айгуль Айткожиновна	<i>Қазіргі мектептегі азаматтық тәрбие жүйесіндегі қазақ ағартушылары мұрасының маңызы</i>	2221
Кайырбекова Меруерт Кадырхановна	<i>Ыбырай Алтынсариннің педагогикалық идеялары контекстіндегі заманауи оқушының құндылықтар жүйесін қалыптастыру</i>	2224
Калиниченко Оксана Викторовна, Назмутдинов Ризабек Агзамович	<i>Формирование гражданской идентичности молодежи</i>	2228
Касенова Нормуль Шакировна, Серикбаева Роза Назымовна	<i>Бастауыш сынып оқушыларында патриоттық тәрбиені сыныптан тыс жұмыстар арқылы қалыптастыру</i>	2232
Кишкимбаева Замира Болатбековна, Шалгимбекова Кенжегуль Сапышевна	<i>Психолого–педагогические условия формирования ответственного поведения подростков в школьной воспитательной среде</i>	2238
Ковальчук Инесса Николаевна, Иваненко Лариса Анатольевна	<i>Системный подход к профессиональному воспитанию будущего учителя</i>	2244
Кривчикова Анастасия Владиславовна, Дорош Наталья Леонардовна	<i>Роль воспитательной работы в формировании творческой молодежи на факультете искусств и дизайна</i>	2249
Кусаинова Тамаша Бахитжановна, Абилова Кенжегуль Укаповна	<i>Қазақ тілі сабақтары арқылы оқушылардың азаматтық бірегейлігін қалыптастырудың педагогикалық мүмкіндіктері</i>	2252
Лихорад Оксана Ивановна	<i>Развитие патриотической культуры у студентов педагогических специальностей: трудности и пути решения</i>	2258
Маркина Зейнеп Бакитжановна	<i>«Туған жер–алтын бесігім» бағдарламасының шәкірт бойына құндылықтарды қалыптастырудағы рөлі</i>	2262
Нуржанова Жанат Турсынбаевна, Якупова Нургул Адильхановна	<i>Білім берудегі тәрбие мен оқытудың негіздерінде жеке тұлғаның патриоттық құндылықтарын қалыптастыру</i>	2267

Нуркина Тамара Чайзатовна	<i>Творчество Ибрая Алтынсарина как воплощение идей народной педагогики в воспитании патриотизма и гражданской идентичности в системе начального образования</i>	2270
Орақова Амангүл Шахарбековна, Батталова Бегімай Бекмұратқызы	<i>Көркем еңбек пәнінің ұлттық мәдени мұрамен байланысы: тәрбиелік әлеуеті мен құндылықтық бағыттары</i>	2275
Прасолова Ольга Евгеньевна	<i>Чтение на каникулах как эффективное средство формирования гражданской идентичности младших школьников</i>	2280
Рахимжанова Рыскул Дуанбековна	<i>Цифрлық білім ресурстарын қолдану арқылы өзге тілді оқушыларды патриоттық құндылықтарға баулу</i>	2284
Сайлаухан Абылай Беркінұлы, Мамбетов Жолдасбек Ормаханұлы	<i>Бақсылық дәстүр және оның қазақ әдебиетінде бейнеленуі</i>	2289
Сафарян Лариса Викторовна, Черноус Ольга Анатольевна	<i>Формирование основ гражданской идентичности и патриотических ценностей у детей 3–х в условиях дошкольной организации на основе программы «Адал азамат»</i>	2295
Серікбай Оспанов, Мырзағалиева Күлзада Мешитбаевна	<i>Ыбырай Алтынсарин еңбектерінің замандастарына, кейінгі ұрпаққа әсері</i>	2298
Серикова Айнагуль Аргынтаевна, Сагиева Аружан Мейрамбекқызы	<i>Генеративті жасанды интеллект арқылы математика сабағында ұлттық мазмұнды модельдеу</i>	2303
Сигида Дарья Андреевна	<i>Ценности, мотивы и ориентации личности в системе управления</i>	2308
Смоляная Марина Николаевна	<i>Формирование модели «Адал азамат» в современной школе</i>	2311
Solomakha Anastasia Dmitrievna	<i>Methodology for forming digital civil literacy among teenagers</i>	2318
Султанова Айкерим Малшыбаевна	<i>Азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды қалыптастырудың педагогикалық мәселелері</i>	2321

Сүлеймен Диас Мәлікұлы, Смаглий Татьяна Ивановна	<i>Проблема социального самочувствия в психолого–педагогической литературе</i>	2325
Темірбаева Гүлсім Сәруарқызы	<i>Қазақстан тарихы сабағында азаматтық бірегейлікті дамыту жолдары</i>	2330
Толегенова Шолпан Толегеновна	<i>Роль организаций образования в формировании активной гражданской позиции и патриотизма</i>	2335
Туболец Светлана Григорьевна, Щепеткова Наталья Владимировна	<i>Формирование национальных ценностей в образовательном процессе начальной школы</i>	2338
Умарова Бибигуль Ахметкалиевна, Хасенова Мадина Маратовна	<i>Жаһандану жағдайында жеке тұлғаның азаматтық бірегейлігін қалыптастыру мәселелері (бастауыш мектептегі білім беру мысалында)</i>	2343
Успанова Жұлдыз Айтжановна	<i>Азаматтық бірегейлік – болашақ қоғамның тірегі</i>	2347
Утесова Гүлжан Көшербайқызы, Романкулова Айгул Оразаухановна	<i>Азаматтық бірегейлік пен отансүйгіштік: жастар тәрбиесіндегі өзекті мәселелер</i>	2350
Шакина Инна Михайловна	<i>Роль уроков литературы в формировании гражданской идентичности и патриотических ценностях школьников</i>	2354
Шалгимбеков Айбек Батырханович, Ковальчук Наталья Васильевна	<i>Интеграция ценностей «Адал азамат» в содержание уроков истории</i>	2359
<i>Резолюциясы / Резолюция.....</i>		2363
<i>Содержание пленарных докладов / Пленарлық баяндамалар мазмұны.....</i>		2371
<i>Содержание 1 секции / 1 секция мазмұны</i>		2372
<i>Содержание 2 секции / 2 секция мазмұны</i>		2394
<i>Содержание 3 секции / 3 секция мазмұны</i>		2400
<i>Содержание 4 секции / 4 секция мазмұны</i>		2413

**«БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР» атты
АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 151 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
сәуір, 2026 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул.Тәуелсіздік
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 151 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
апрель 2026 год

